

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1986-1987

14 JULI 1987

WETSVOORSTEL

**tot aanpassing van het overlevingspensioen
en van de vergoeding
van de weduwen van leden van de
ordediensten en de hulpdiensten**

(Ingediend door de heren Vermeiren en Devolder)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Op amper zes maanden tijd werden twee rijkswachters op laffe wijze en zonder verwittiging neergeschoten. In augustus 1986 viel eerste wachtmeester Goeman te Zwijnaarde onder de kogels van een 20-jarige Luikse bandiet; op 16 januari 1987 werd wachtmeester Verstappen neergeschoten te Lanaken. De eerste was 44 jaar oud, de tweede 29 jaar.

Na heel wat administratieve formaliteiten — en wellicht na veel tijd — zullen de weduwen van deze twee leden van de ordediensten een pensioen ontvangen. Men mag er aan twifelen of dit pensioen hun een degelijk bestaan zal waarborgen.

Ook zullen de weduwen een forfaitaire vergoeding van 2 058 000 F index januari 1987, vermeerderd met 10 % per kind ten laste, ontvangen.

1) Wat het pensioen betreft werd het specifiek koninklijk besluit n° 255 van 12 maart 1986 tot eenmaking van het pensioenregime voor de weduwen en wezen der leden van het leger en van de rijkswacht opgeheven bij artikel 26 van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen.

De weduwen van rijkswachters vallen dus, wat hun overlevingspensioen betreft, onder het algemeen stelsel, toepasselijk op alle personeelsleden van de openbare sector.

Niets in de hiervorengenoemde wet van 15 mei 1984 voorziet een speciale regeling voor de weduwen van de leden van de rijkswacht overleden ten gevolge van hun optreden bij een opzettelijke gewelddaad of die neergeschoten werden bij het uitvoeren van hun dagelijkse opdracht. Normaliter zal artikel 4, § 1, van de wet van 15 mei 1984 van toepassing zijn. Dit artikel bepaalt o.m. « Het overlevingspensioen wordt berekend op grond van de gemiddelde

Chambre des Représentants

SESSION 1986-1987

14 JUILLET 1987

PROPOSITION DE LOI

**adaptant la pension de survie
et l'indemnité accordée aux veuves
des membres des services d'ordre
et des services de secours**

(Déposée par MM. Vermeiren et Devolder)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Deux gendarmes ont été abattus lâchement et sans avertissement en l'espace de six mois à peine. En août 1986, le premier maréchal des logis Goeman de Zwijnaarde succombait sous les balles d'un gangster liégeois de 20 ans; le 16 janvier 1987, le maréchal des logis Verstappen était abattu à Lanaken. Le premier était âgé de 44 ans, le second de 29 ans.

Après avoir accompli une foule de formalités administratives (et, sans doute, après une longue attente), les veuves de ces deux membres des services d'ordre percevront une pension, mais il est douteux que celle-ci leur permette de vivre décemment.

Il leur sera également octroyé une indemnité forfaitaire de 2 058 000 F, à l'indice de janvier 1987, majorée de 10 % par enfant à charge.

1) En ce qui concerne la pension, l'arrêté royal spécifique n° 255 du 12 mars 1986 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins des membres de l'armée et de la gendarmerie a été abrogé par l'article 26 de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

Les veuves de gendarmes sont dès lors soumises, pour leur pension de survie, au régime général applicable à tous les agents du secteur public.

La loi du 15 mai 1984 précitée ne prévoit nulle part de régime spécial pour les veuves des membres de la gendarmerie décédés à la suite de leur intervention lors d'un acte intentionnel de violence ou abattus dans l'exercice de leur mission journalière. Il sera donc normalement fait application de l'article 4, § 1er, de la loi du 15 mai 1984, qui prévoit notamment que « la pension de survie est calculée sur la base du traitement moyen des cinq dernières années

wedde van de laatste vijf jaar van de loopbaan van de overleden echtgenoot, of van de volledige loopbaan als dit minder als vijf jaar heeft geduurd.»

Verder bepaalt het artikel dat het pensioen gelijk is aan 60 % van die gemiddelde wedde, vermenigvuldigd met een breuk waarvan de teller gevormd wordt door het geheel van de in artikel 5 omschreven in aanmerking komende diensten die in maanden uitgedrukt worden en waarbij het maandonderdeel dat eventueel in het totaal zou voorkomen, weggelaten wordt, en waarvan de noemer gevormd wordt door het aantal maanden begrepen tussen de eerste dag van de maand volgend op de twintigste verjaardag van de overleden echtgenoot en de laatste dag van de maand van zijn overlijden, met dien verstande dat dit aantal 480 niet mag overschrijden.

Welke ook de uitslag van deze berekeningen moge zijn, bepaalt § 2 van artikel 4 van de wet van 15 mei 1984 dat: «het overlevingspensioen niet hoger mag zijn dan 50 % van de laatste wedde van de overleden echtgenoot.»

De aanvangswedde van een wachtmeester bedraagt thans 402 142 F bruto per jaar (index 177,85). Men beseft derhalve goed dat de weduwe van de 29-jarige wachtmeester Luc Verstappen, die in januari 1987 werd neergeschoten te Lanaken, op het einde van de maand niet erg veel zal opstrijken.

Ondanks allerhande bepalingen van de wet, ook wat betreft de vaderloze wees, stelt men vast dat uitzonderlijke toestanden in de wet niet werden voorzien.

Wel kan men aanvoeren — en dat is zeker niet onbelangrijk — dat de weduwen recht zullen hebben op

2) de bijzondere vergoeding voorzien in geval van opzettelijke gewelddaden tegen leden van de politie en hulpdiensten en tegen derden die hulp verlenen aan een slachtoffer van een opzettelijke gewelddaad.

Artikel 42, § 1, van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen luidt:

«§ 1. Onverminderd de voordelen toegekend krachtens de wetgeving op de arbeidsongevallen op de vergoedingspensioenen, wordt in vredetijd, onder de voorwaarden en volgens de modaliteiten vastgesteld door de Koning, een bijzondere vergoeding voor morele schade toegekend van 750 000 F. aan de personen bepaald in § 2 die wegens lichamelijke ongeschiktheid genoodzaakt zijn de dienst definitief te verlaten of aan hun rechthebbenden in geval van overlijden.»

§ 2 van hetzelfde artikel rangschikt hieronder het personeel van het actief kader van het operationeel korps van de rijkswacht.

Thans bedraagt deze vergoeding 2 058 000 F volgens de verklaring van Minister de Donnée in de Kamer op 5 februari 1987.

Het uitvoeringsbesluit van 23 januari 1987 in verband met de toekenning van de bijzondere vergoeding, is verschenen in het *Belgisch Staatsblad* van 20 februari 1987. Het verheugt ons dat, ingevolge het derde lid van artikel 3, § 1, van het aangehaalde koninklijk besluit, de weduwen van wachtmeester Verstappen en eerste wachtmeester Goeman, hun recht op deze vergoeding zullen mogen doen gelden.

Niettemin lijkt de toestand van de weduwen van in de aangehaalde omstandigheden overleden rijkswachters ons niet bevredigend.

de la carrière du conjoint décédé, ou de toute la durée de la carrière si celle-ci est inférieure à cinq ans.»

Cet article dispose par ailleurs que «la pension est égale à 60 % du traitement moyen précité, multipliés par une fraction dont le numérateur est constitué par l'ensemble des services admissibles définis à l'article 5 exprimés en mois, la partie de mois que comporterait éventuellement le total étant négligée, et dont le dénominateur est constitué par le nombre de mois compris entre le premier jour du mois qui suit le vingtième anniversaire de la naissance du conjoint décédé et le dernier jour du mois de son décès, sans que ce nombre puisse dépasser 480».

Quel que soit le résultat de ces calculs, le § 2 de l'article 4 de la loi du 15 mai 1984 dispose que «la pension de survie ne peut être supérieure à 50 % du dernier traitement du conjoint décédé».

Quand on sait que le traitement de début d'un maréchal des logis s'élève aujourd'hui à 402 142 F brut par an (indice 177,85), il n'est pas besoin d'être grand clerc pour comprendre que les mensualités de pension que percevra la veuve du maréchal des logis Luc Verstappen, abattu en janvier dernier à Lanaken à l'âge de 29 ans, seront plutôt maigres.

En dépit de toute une série de dispositions, concernant notamment l'orphelin de père, force est de constater que la loi n'a pas envisagé les situations exceptionnelles.

On rétorquera — et ce n'est pas négligeable — que les veuves auront droit à

2) l'indemnité spéciale prévue en cas d'acte intentionnel de violence contre des membres des services de police et de secours et contre des particuliers secourant les victimes d'un tel acte.

L'article 42, § 1er, de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres est libellé comme suit:

«§ 1er. Sans préjudice des avantages accordés en vertu de la législation sur les accidents du travail ou les pensions de réparation, il est octroyé, en temps de paix, aux conditions et selon les modalités fixées par le Roi, une indemnité spéciale pour dommages moraux de 750 000 F aux personnes visées au § 2 qui sont contraintes de quitter définitivement le service pour inaptitude physique ou, en cas de décès, à leurs ayants droit.»

Le § 2 du même article range parmi ces bénéficiaires les membres du personnel du cadre actif du corps opérationnel de la gendarmerie.

Selon les précisions que le Ministre de Donnée a fournies à la Chambre le 5 février 1987, cette indemnité s'élève actuellement à 2 058 000 F.

L'arrêté d'exécution du 23 janvier 1987 relatif à l'octroi de cette indemnité spéciale a été publié au *Moniteur belge* du 20 février 1987, et nous nous réjouissons que le troisième alinéa de l'article 3, § 1er, de cet arrêté royal permette aux veuves du maréchal des logis Verstappen et du premier maréchal des logis Goeman de faire valoir leurs droits à cette indemnité.

Néanmoins, la situation des veuves des gendarmes décédés dans les circonstances indiquées plus haut ne nous satisfait pas.

Aan deze weduwen een degelijk bestaan verzekeren en een toekomst zonder al te veel financiële zorgen, is het doel van dit wetsvoorstel.

Daarom worden twee wijzigingen voorgesteld:

— in de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen een uitzondering voorzien voor de weduwen van leden van de ordediensten-politie, rijkswacht, veldpolitie — en van de hulpdiensten — brandweerlieden, rode-kruisafgevaardigden, leden van burgerlijke bescherming- overleden ten gevolge van hun optreden bij een opzettelijke gewelddaad;

— voorzien dat de weduwen van de hierboven vermelde leden van orde en hulpdiensten, een pensioen zouden ontvangen berekend op basis van de maximumwedde voorzien voor de graad die de overledene bekleedde op het ogenblik van zijn overlijden. Voor politie, rijkswacht, brandweerlieden, kan dit betrekkelijk gemakkelijk berekend worden. Voor leden van het Rode Kruis en de burgerlijke bescherming is dit moeilijker. Inderdaad, de meesten onder hen werken op vrijwillige basis. Zij oefenen een beroep uit hetzij als werknemer, hetzij als zelfstandige. Hun tussenkomst bij het gewelddadig optreden van een individu of van een groep is er nog moediger om. Zij beantwoordt niet aan beroepsplicht maar aan naastenliefde. Dergelijke houding verdient dan ook bewondering en dankbaarheid.

Aan de Koning wordt overgelaten voor deze gevallen een bijzondere regeling te voorzien.

F. VERMEIREN
J. DEVOLDER

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Een artikel 4bis, luidend als volgt, wordt in de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen ingevoegd:

« Artikel 4bis — De beperkingen van het overlevingspensioen voorzien bij § 2 en § 3 van artikel 4, gelden niet voor de weduwen van leden van de ordediensten (rijkswacht, veldpolitie, gemeentepolitie) en voor de leden van de hulpdiensten overleden aan de gevolgen van verwondingen opgelopen tijdens de dienst en die veroorzaakt werden door het gewelddadig optreden van derden ».

Art. 2

Een artikel 5bis, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd:

« Artikel 5bis. — Wanneer de dood van een lid van de nationale en gemeentelijke ordediensten namelijk de rijkswacht, de gemeentepolitie en de veldpolitie veroorzaakt werd door het gewelddadig optreden van een individu of een groep individuen of door een daad van terrorisme waarvoor het optreden en de tussenkomst van het slachtof-

Aussi déposons-nous la présente proposition de loi afin de leur assurer une existence décente et un avenir sans trop de problèmes financiers.

Nous proposons dès lors deux modifications. Celles-ci consistent :

— à prévoir dans la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions une exception en faveur des veuves des membres des services d'ordre — police, gendarmerie, police rurale — et des services de secours — pompiers, délégués de la Croix-Rouge, membres de la protection civile — décédés à la suite de leur intervention lors d'un acte intentionnel de violence;

— à prévoir que les veuves des membres susvisés des services d'ordre et de secours recevront une pension calculée sur la base du traitement maximum prévu pour le grade dont la victime était titulaire au moment de son décès. Si ce calcul est relativement facile pour les policiers, les gendarmes et les pompiers, il l'est nettement moins pour les membres de la Croix-Rouge et de la protection civile, dont la plupart sont des volontaires qui exercent une profession salariée ou indépendante. Leur intervention lors d'actes de violence commis par un individu ou par un groupe est d'autant plus courageuse, puisqu'elle ne répond pas à une obligation professionnelle mais est inspirée par l'amour du prochain. Une telle attitude mérite dès lors admiration et gratitude.

Il appartiendra au Roi de prévoir un régime spécial pour les veuves de ces volontaires.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

Un article 4bis, libellé comme suit, est inséré dans la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions :

« Article 4bis — Les limitations de la pension de survie prévues aux §§ 2 et 3 de l'article 4 ne s'appliquent pas aux veuves des membres des services d'ordre (gendarmerie, police rurale, police communale) et des membres des services de secours qui sont décédés des suites de blessures encourues pendant le service et occasionnées par des actes de violence de tiers ».

Art. 2

Un article 5bis, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Article 5bis. — Lorsque la mort d'un membre des services d'ordre nationaux et communaux, à savoir la gendarmerie, la police communale et la police rurale, a été occasionnée par un acte de violence d'un individu ou d'un groupe d'individus ou par un acte de terrorisme pour lesquels l'intervention de la victime a été sollicitée à titre

fer beroepshalve ingeroepen werd, wordt het overlevingspensioen van de weduwe volgens een andere basis berekend.

Als principe geldt dat het overlevingspensioen toegekend aan de alleenstaande weduwe die over geen eigen inkomen beschikt, berekend wordt op basis van de maximumwedde waarop het slachtoffer recht zou gehad hebben mocht het nog in leven zijn. »

Art. 3

• Een artikel *9bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Artikel *9bis*. — De bepalingen van artikel 9 gelden niet voor vaderloze wezen wier vader overleden is in de omstandigheden voorzien in artikel *4bis*. »

Art. 4

Een artikel *29bis*, luidend als volgt, wordt in dezelfde wet ingevoegd :

« Artikel *29bis*. — De minima vastgelegd bij artikel 29 gelden niet voor de weduwen van de leden van de ordediensten en de hulpdiensten waarvoor een bijzondere regeling wordt uitgewerkt. »

Art. 5

De Koning vaardigt een bijzondere regeling uit voor de weduwen van de leden van de hulpdiensten overleden als gevolg van hun optreden naar aanleiding van een daad van terrorisme of van het gewelddadig optreden van een individu op een groep individuen.

Deze regeling moet evenwel hetzelfde principe als in artikel *5bis* van de wet van 15 mei 1984 houdende maatregelen tot harmonisering in de pensioenregelingen vermeld als grondslag hebben.

18 juni 1987.

F. VERMEIREN
J. DEVOLDER

professionnel, la pension de survie de la veuve est calculée sur une base différente.

Le principe est que la pension de survie accordée à la veuve isolée et sans revenu propre est calculée sur la base du traitement maximum auquel la victime aurait eu droit si elle était restée en vie. »

Art. 3

Un article *9bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Article *9bis*. — Les dispositions de l'article 9 ne s'appliquent pas aux orphelins de père dont le père est décédé dans les circonstances visées à l'article *4bis*. »

Art. 4

Un article *29bis*, libellé comme suit, est inséré dans la même loi :

« Article *29bis*. — Les minimums prévus par l'article 29 ne sont pas applicables en ce qui concerne les veuves des membres des services d'ordre et de secours qui font l'objet d'un régime spécifique. »

Art. 5

Le Roi fixe des règles spécifiques pour les veuves des membres des services de secours décédés à la suite de leur intervention lors d'un acte de terrorisme ou de violence d'un individu ou d'un groupe d'individus.

Ces règles doivent toutefois obéir au principe énoncé à l'article *5bis* de la loi du 15 mai 1984 portant mesures d'harmonisation dans les régimes de pensions.

18 juin 1987.